

7. Veron, Nicolas The Global Accounting Experiment / Nicolas Veron // Bruegel blueprint series, Volume 2, 2007. – 71 p.
8. Bebbington, Joseph and Song, Esther. (2004) The Adoption of IFRS in the EU and New Zealand: A Preliminary Report. National Centre for Research on Europe Paper [Working Paper] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aei.pitt.edu/10940/>
9. Яцишин, С. Р. Ознаки міжнародної системи бухгалтерського обліку / Світлана Яцишин // Формування інформаційного потенціалу бухгалтерського обліку, контроль, аналіз та аудит в умовах глобальних економічних змін : матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. ПДАТУ [Камянець-Подільський, 18-19 квітня 2013 р.] – Тернопіль : Крок, 2013. – С. 202-205.
10. Яцишин, С. Р. Міжнародний досвід стандартизації обліку / С. Яцишин // Методологічні проблеми та шляхи удосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні: Тези доповідей наукової конференції професорсько-викладацького складу «Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період» [Тернопіль, 18 квітня 2007 р.]. – Тернопіль, 2007. – С. 85-88.

Мельничук І. В.

к.е.н., доцент,

кафедра обліку у виробничій сфері

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль, Україна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНОЮ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах господарювання є актуальним пошук альтернативних джерел фінансування інноваційної діяльності на підприємстві. Основним джерелом покриття інноваційних витрат на здійснення інноваційних проектів та програм є витрати капітального характеру або ж витрати операційної діяльності.

Разом з тим, сучасна економічна теорія основним джерелом розширення виробництва визначає прибуток підприємства, а саме розглядає реінвестицію як перетворення частини нерозподіленого прибутку в основний капітал. Тому аналіз існуючих методик обліку створення спеціальних резервів з розширення виробництва, інноваційного, технічного розвитку з метою раціоналізації виробничого процесу й збуту продукції на базі чинного законодавства і нормативно-правових актів вимагає нових досліджень та шляхів вдосконалення.

Проблемам організації та методології обліку джерел фінансування інноваційних процесів на підприємстві присвячені праці В. І. Бачинського, О. О. Ільченка, О. В. Кантаєвої, М. Д. Корінька, Я. Д. Крупки, О. В. Мінакова та ін. Разом з тим, невирішеними залишаються питання щодо методики обліку альтернативних шляхів фінансування інновацій, зокрема в частині обліку створення та використання спеціальних резервів інноваційного розвитку з метою ефективного управління інноваційною діяльністю на підприємствах.

Інноваційна спрямованість підприємства вимагає від управлінського персоналу нагромаджувати та використовувати додаткову інформацію про нетрадиційні об'єкти (інновації, резерви нагромадження та оновлення виробничих технологій, нових ресурсів, процесів) з можливістю управляти інноваційними процесами та приймати відповідні управлінські рішення. Підвищуються вимоги і до інформаційних ресурсів щодо традиційних

об'єктів обліку (об'єкти готової продукції, процеси, ресурси, витрати, доходи, прибуток, капітал), які характеризують індивідуальні якості підприємства, його економічний потенціал та можливості інноваційного розвитку.

Одним з джерел покриття витрат на проведення інноваційних заходів є поточні витрати підприємства, а саме накопичення резервних сум. Це означає, що всі інноваційні виплати відображаються на рахунках витрат операційної діяльності шляхом поступового накопичення спеціально створеного резерву відповідного призначення. Погашення інноваційних витрат проводиться шляхом списання резервних сум, щодо яких раніше здійснювалось попереднє резервування коштів зі створенням відповідного забезпечення (цільових резервів) з метою фінансування інноваційних проектів та програм. При цьому обов'язково в обліковій політиці підприємства зробити положення про наявність такого резерву, відсоток сплати резервних сум та порядок їх списання. Крім цього, необхідно організувати облік резерву інноваційного розвитку підприємства. Для цього до субрахунку 47.4 «Забезпечення інших витрат і платежів» доцільно виділити рахунки третього порядку:

- 47.41 – придбання інноваційного обладнання;
- 47.42 – створення нових виробничого обладнання, технологічних ліній;
- 47.43 – удосконалення виробничого обладнання;
- 47.44 – придбання (створення) інновацій інтелектуального характеру;
- 47.45 – інші витрати, пов'язані з інноваційними процесами.

Також слід розробити кроки щодо організації аналітичного обліку даного резерву із визначенням відомості обліку резервних сум та сум накопичення і сплати.

Іншим альтернативним джерелом фінансування інвестиційно-інноваційних процесів є капіталізація прибутку, тобто реінвестування зі створенням спеціального резерву інноваційного розвитку. Такий варіант покриття інноваційних витрат вимагає прибуткової виробничо-господарської діяльності підприємства, оскільки без нерозподіленого прибутку не можливе формування та накопичення резервних сум на такі цілі.

Відповідно до Інструкції № 291 не передбачена методика прямого використання нерозподіленого прибутку за напрямом реінвестування [2].

Реінвестування – це розподіл прибутку звітного періоду після сплати податків, який повертається в основний капітал підприємства з оборотних коштів в більш ефективні активи (нові технології, новітнє устаткування виробничого характеру тощо), а не виплачується його власникам у вигляді дивідендів. Тому відправною точкою цих економічних перетворень вважається збільшення основного капіталу за рахунок освоєння нерозподіленого прибутку на інноваційний розвиток підприємства.

Проблема полягає в тому, що згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» у статті «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» відображається або сума прибутку, яка може бути направлена на виплату дивідендів, на збільшення статутного капіталу або ж на збільшення резервного капіталу, або сума непокритого збитку [1].

Таким чином, чинна методика обліку розподілу прибутку повністю виключає можливість капіталізації прибутку з метою реінвестування. Враховуючи те, що основною метою отримання прибутку є створення додаткової вартості, яка повинна хоча б частково спрямовуватись на розвиток підприємства, і, зокрема, на проведення інноваційних заходів, рекомендується вдосконалити цей обліковий момент. Вважаємо, що в умовах жорсткої конкуренції, доцільно частину прибутку резервувати для інноваційних цілей. Крім того, даний методичний підхід щодо обліку використання прибутку підприємства як додаткового джерела фінансування інноваційного розвитку відповідає його економічній суті.

Порядок реінвестування прибутку з метою акумулювання коштів підприємства на створення спеціального резерву інноваційного розвитку в акціонерних товариствах можуть вирішуватись на зборах акціонерів, засновників з участю представників колективу працівників. У приватному секторі і малому бізнесі, де засновники підприємства є одночасно

і його працівниками, таке резервування коштів вирішується більшістю засновників (учасників).

Отже, забезпечення інноваційних процесів здійснюється на підприємстві шляхом покриття інноваційних витрат за рахунок поточних витрат та капітальних інвестицій, а альтернативним варіантом є створення спеціального резерву інноваційного розвитку за рахунок 1) відрахувань з поточних витрат, або ж 2) відрахувань з прибутку підприємства.

Загалом аналіз методики обліку покриття інноваційних витрат в процесі здійснення інноваційної діяльності показав необхідність розширення та використання альтернативних джерел фінансування інноваційних проектів та програм.

Акумуляування сум для створення спеціального резерву інноваційного розвитку дасть змогу формувати альтернативні варіанти джерел покриття інноваційних витрат для виконання виробничо-технічного розвитку підприємства в умовах конкуренції. Крім того, суми прибутку, направлені на створення спеціальних резервів економічно-соціального розвитку підприємства, виступають джерелом інвестування виробничо-технологічного оновлення, стимулювання науково-технічного прогресу з метою випуску інноваційної продукції.

Список використаних джерел

1. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. 39.
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій – Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
3. Про інноваційну діяльність – Закон України № 40-IV від 04.07.2002 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

Мосійчук І. Б.

ст. 4 курсу, спеціальність «Облік і аудит»,

Зубілевич С. Я.

к.е.н, професор кафедри обліку і аудиту,

Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна

ОБЛІК ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ СУБ'ЄКТАМИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Ступінь розвитку економіки держави в цілому визначає рівень розвитку малого бізнесу. Малий бізнес стимулює розвиток конкуренції, змушує великі компанії впроваджувати нові технології та поліпшувати ефективність виробництва. Суб'єкти малого бізнесу, які не потребують великого стартового капіталу, більш активні в інноваційній діяльності, сприяють створенню додаткових робочих місць, спроможні стимулювати структурну перебудову економіки та наповнити ринок товарами й послугами.